

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 26. júna 2007*

Vo veci C-305/05,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím Cour d'arbitrage, teraz Cour constitutionnelle (Belgicko) z 13. júla 2005 a doručený Súdnemu dvoru 29. júla 2005, ktorý súvisí s konaním:

Ordre des barreaux francophones et germanophone,

Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles,

Ordre des barreaux flamands,

Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles,

proti

Conseil des ministres,

* Jazyk konania: francúzština.

za účasti:

Conseil des barreaux de l'Union européenne,

Ordre des avocats du barreau de Liège,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, E. Juhász (spravodajca) a J. Klučka, sudcovia J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann, A. Borg Barthet, M. Ilešič a J. Malenovský,

generálny advokát: M. Poiares Maduro,
tajomník: M.-A. Gaudissart, vedúci oddelenia,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. septembra 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Ordre des barreaux francophones et germanophone a Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, v zastúpení: F. Tulkens a V. Ost, advokáti,

- Ordre des barreaux flamands a Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles, v zastúpení: M. Storme, advokát,

- Conseil des barreaux de l'Union européenne, v zastúpení: M. Mahieu, advokát,

- Ordre des avocats du barreau de Liège, v zastúpení: E. Lemmens, advokát,

- belgická vláda, v zastúpení: M. Wimmer, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci L. Swartenbroux, advokát,

- talianska vláda, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci P. Gentili, avvocato dello Stato,

- cyperská vláda, v zastúpení: E. Rossidou-Papakyriakou a F. Komodromos, splnomocnení zástupcovia,

- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,

- slovenská vláda, v zastúpení: R. Procházka, splnomocnený zástupca,

- Európsky parlament, v zastúpení: A. Caiola a C. Castillo del Carpio, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci M. Dean, barrister,

- Rada Európskej únie, v zastúpení: M. Sims a M.-M. Josephides, splnomocnené zástupkyne,

- Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: W. Bogensberger a R. Troosters, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 14. decembra 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

- ¹ Predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania je platnosť článku 2a bodu 5 smernice 91/308/EHS Rady z 10. júna 1991 o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí (Ú. v. ES L 166, s. 77; Mim. vyd. 09/001, s. 153), zmenenej a doplnenej smernicou 2001/97/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. decembra 2001 (Ú. v. ES L 344, s. 76, ďalej len „smernica 91/308“).

- ² Tento návrh bol podaný v rámci konania pred vnútroštátnym súdom, ktoré sa začalo na návrh Ordre des barreaux francophones et germanophone, Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, Ordre des barreaux flamands, ako aj Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles a ktorým sa domáhajú zrušenia niektorých článkov zákona z 12. januára 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon z 11. januára 1993 o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých

peňazí, zákon z 22. marca 1993 o postavení a kontrole úverových inštitúcií a zákon zo 6. apríla 1995 o postavení finančných inštitúcií a ich kontrole, o finančných sprostredkovateľoch a investičných poradcoch (*Moniteur belge* z 23. januára 2004, s. 4352, ďalej len „zákon z 12. januára 2004“), ktorým sa preberá smernica 2001/97 do vnútroštátneho právneho poriadku.

Právny rámec

Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

3 Článok 6 nazvaný „Právo na spravodlivé súdne konanie“ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“) ustanovuje:

„1 Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

2 Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

- 3 Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:
- a byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;
  - b mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
  - c obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo, pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;
  - d vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie na vypočúvanie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako v prípade svedkov proti nemu;
  - e mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.“

Právna úprava Spoločenstva

- 4 Podľa trinásteho odôvodnenia smernice 91/308:

„keďže pranie špinavých peňazí má evidentný vplyv na zvyšovanie organizovanej zločinnosti vo všeobecnosti a obzvlášť na obchodovanie s drogami; keďže je stále

viac a viac dôkazov o tom, že bojovanie proti praniu špinavých peňazí je jedným z najúčinnějších prostriedkov, ktorým možno čeliť tejto forme kriminálnej aktivity, ktorá vytvára mimoriadnu hrozbu pre spoločnosti členských štátov.“

5 Odôvodnenia č. 1, 14 až 17 a 20 smernice 2001/97 uvádzajú:

„(1) Treba, aby bola smernica 91/308..., ktorá je jedným z hlavných medzinárodných nástrojov boja proti praniu špinavých peňazí, modernizovaná s prihliadnutím na závery Komisie a priania vyjadrené Európskym parlamentom a členskými štátmi. Takto by sa smernica [91/308] mala uviesť do súladu nielen s najlepšimi medzinárodnými postupmi v danej oblasti, ale tiež udržať vysoký stupeň ochrany finančného sektoru a ďalších citlivých činností proti škodlivým účinkom ziskov z trestných činov.

...

(14) Pranie špinavých peňazí má čím ďalej tým väčšiu tendenciu využívať povolania, ktoré nemajú finančný charakter. Tento vývoj je potvrdený prácami SMFČ [Skupina medzinárodnej finančnej činnosti] o postupoch a typoch prania špinavých peňazí.

(15) Treba, aby povinnosti vyplývajúce zo smernice [91/308] v oblasti identifikácie klientov, archivácie zápisov a oznamovania podozrivých transakcií boli rozšírené na ohraničený počet činností a povolaní, ktoré sa ukázali ako mimoriadne spôsobilé na využitie na účely prania špinavých peňazí.

- (16) Na notárov a členov nezávislých právnických povolání, ako sú vymedzení členskými štátmi, by sa mali vzťahovať ustanovenia smernice [91/308], keď sa zúčastňujú na transakciách finančného charakteru alebo na účet obchodných spoločností a aj vtedy, keď poskytujú daňové poradenstvo, t.j. na transakciách, pre ktoré je vyššie nebezpečenstvo, že služby sa týchto právnych povolání použijú na účely prania ziskov z trestných činov.
- (17) V prípade, že však nezávislí členovia povolání, ktoré spočívajú v poskytovaní právneho poradenstva a ktoré sú v súlade s právom uznané a kontrolované, napríklad advokáti, posudzujú právnu situáciu klienta alebo ho zastupujú v súdnom konaní, nebolo by vhodné, aby im smernica [91/308] ukladala povinnosť vzhľadom na tieto činnosti oznámiť prípadné podozrenia v oblasti prania špinavých peňazí. Treba ich oslobodiť od akejkoľvek povinnosti oznámenia informácií získaných pred, počas a po súdnom konaní alebo v čase posudzovania právnej situácie klienta. Preto právne poradenstvo zostáva viazané povinnosťou profesijného tajomstva, ibaže by sa právny poradca zúčastnil na praní špinavých peňazí, ibaže by právne poradenstvo bolo poskytnuté na účely prania špinavých peňazí, alebo ak by advokát vedel, že jeho klient chce získať právne rady na účely prania špinavých peňazí.

...

- (20) V prípade notárov a členov nezávislých právnických povolání, členské štáty by mali mať právomoc, preto, aby patrične zohľadnili povinnosť profesijnej mlčanlivosti, ktorou sú viazaní vo vzťahu k svojim klientom, označiť advokátsku komoru alebo iné samosprávne orgány pre členov nezávislých povolání ako orgány, ktorým môžu títo členovia oznámiť prípadné prípady prania špinavých peňazí. Treba, aby členské štáty určili pravidlá upravujúce nakladanie s týmito oznámeniami a ich prípadné následné postúpenie

„orgánom zodpovedným za boj proti praniu špinavých peňazí“ a vo všeobecnosti primerané formy spolupráce medzi advokátskymi komorami alebo profesijnými orgánmi a týmito orgánmi.“ [*neoficiálny preklad*]

6 V zmysle článku 2a bodu 5 smernice 91/308 povinnosti, ktoré stanovuje, sa vzťahujú na:

„5. notárov a iných členov nezávislých právnych povolání, keď sa zúčastňujú,

a) tým, že pomáhajú svojmu klientovi pri príprave alebo uskutočňovaní transakcií týkajúcich sa:

i) nákupu a predaja nehnuteľných vecí a podnikov;

ii) správy finančných fondov, cenných papierov alebo iných aktív, ktoré patria klientovi;

iii) otvorenia alebo správy bankových, sporiteľských účtov alebo portfólia cenných papierov;

iv) organizácie vkladov nevyhnutných pre založenie, správu alebo riadenie obchodných spoločností;

v) založenia, správy alebo riadenia fidúcií, obchodných spoločností alebo podobných štruktúr;

b) tým, že konajú v mene svojich klientov alebo na ich účet pri akejkoľvek finančnej transakcii alebo transakcii týkajúcej sa nehnuteľnosti.“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 6 smernice 91/308 určuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby úverové a finančné inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, a ich riaditelia a zamestnanci plne spolupracovali s orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí:

a) poskytovaním informácií týmto orgánom z vlastnej iniciatívy o každej skutočnosti, ktorá by mohla nasvedčovať praniu špinavých peňazí;

b) poskytovaním všetkých potrebných informácií týmto orgánom na ich žiadosť v súlade s postupmi ustanovenými platnými zákonmi.

2. Informácie poskytované podľa prvého odseku sa postupujú orgánom zodpovedným za boj proti praniu špinavých peňazí členského štátu, na území ktorého sa inštitúcie alebo osoba poskytujúca tieto informácie nachádzajú. Tieto informácie bežne poskytuje/ú osoba/y určená/é úverovými a finančnými inštitúciami alebo osoba/y, na ktoré sa vzťahuje táto smernica v súlade s postupmi ustanovenými v článku 11 ods. 1 písm. a).

3. V prípade notárov a členov nezávislých právnych povolání uvedených v článku 2a bode 5 môžu členské štáty označiť primeraný samosprávny orgán dotknutého povolania ako orgán, ktorý má byť informovaný o skutočnostiach uvedených v odseku 1 písm. a) a v tomto prípade určia primerané formy spolupráce medzi týmto orgánom a orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí.

Členské štáty nie sú povinné uložiť povinnosti uvedené v odseku 1 notárom, členom nezávislých právnych povolání, audítorm, externým účtovným poradcom a daňovým poradcom, pokiaľ ide o informácie zaobstarané od jedného zo svojich klientov alebo získané o jednom zo svojich klientov pri posudzovaní právnej situácie tohto klienta, alebo pri výkone svojho poslania obhajoby alebo zastupovania tohto klienta v súdnom konaní, alebo, pokiaľ sa týkajú takéhoto konania vrátane poradenstva o spôsoboch začatia alebo vyhnutia sa konaniu, bez ohľadu na to, či sú tieto informácie zaobstarané alebo získané pred, počas alebo po tomto konaní.“
[neoficiálny preklad]

Vnútroštátna právna úprava

- 8 Článok 4 zákona z 12. januára 2004 začlenil do zákona z 11. januára 1993 o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (*Moniteur belge* z 9. februára 1993, s. 2828, ďalej len „zákon z 11. januára 1993“), článok 2b sformulovaný takto:

„Pokiaľ to ustanovenia tohto zákona výslovne stanovujú, potom sú tiež uplatniteľné na advokátov:

1° keď pomáhajú svojmu klientovi pri príprave alebo uskutočňovaní transakcií týkajúcich sa:

- a) nákupu a predaja nehnuteľných vecí a podnikov;
- b) správy finančných fondov, cenných papierov alebo iných aktív, ktoré patria klientovi;
- c) otvorenia alebo správy bankových, sporiteľských účtov alebo portfólia cenných papierov;
- d) organizácie vkladov nevyhnutných pre založenie, správu alebo riadenie obchodných spoločností;
- e) založenia, správy alebo riadenia trustov, obchodných spoločností alebo podobných štruktúr;

2° alebo, ak konajú v mene svojich klientov alebo na ich účet pri akejkoľvek finančnej transakcii alebo transakcii týkajúcej sa nehnuteľnosti.“

- 9 Článok 25 zákona z 12. januára 2004 začlenil do článku 14a zákona z 11. januára 1993 odsek 3, podľa ktorého:

„Osoby uvedené v článku 2b, ktoré pri výkone činností vymenovaných v tomto článku, zistia skutočnosti, o ktorých vedia alebo majú podozrenie, že súvisia s praním špinavých peňazí alebo s financovaním terorizmu, sú povinné o nich informovať bezodkladne predsedu advokátskej komory, ktorej sú členmi.

Osoby uvedené v článku 2b však neodovzdajú tieto informácie, ak ich zaobstarali od jedného zo svojich klientov alebo získali o jednom zo svojich klientov pri posudzovaní právnej situácie tohto klienta, alebo pri výkone svojho poslania obhajoby alebo zastupovania tohto klienta v súdnom konaní, alebo, pokiaľ sa týkajú takéhoto konania vrátane poradenstva o spôsoboch začatia alebo vyhnutia sa konaniu, bez ohľadu na to, či sú tieto informácie zaobstarané alebo získané pred, počas alebo po tomto konaní.

Predseda advokátskej komory overí splnenie podmienok uvedených v článku 2b a v predchádzajúcom odseku. Ak sú tieto podmienky splnené, bezodkladne odovzdá informácie jednotke pre spracovanie finančných informácií.“

10 Článok 27 zákona z 12. januára 2004 nahradil článok 15 ods. 1 zákona z 11. januára 1993 týmto textom:

„1. Keď Jednotka pre spracovanie finančných informácií získa informáciu uvedenú v článku 11 ods. 2, môže Jednotka alebo jeden z jej členov alebo jeden z jej pracovníkov vymenovaný na tieto účely sudcom, ktorý ju riadi, alebo jeho zástupcom, požiadať o oznámenie v lehote nimi stanovenej všetkých dodatočných informácií, ktoré považujú za potrebné pre splnenie úlohy Jednotky, od:

1° každej organizácie alebo osoby, ktoré sú uvedené v článkoch 2, 2a a 2b, ako aj od predsedu advokátskej komory uvedeného v článku 14a ods. 3;

...

Osoby uvedené v článku 2b a predseda advokátskej komory uvedený v článku 14a ods. 3 neodovzdajú tieto informácie, ak ich zaobstarali osoby uvedené v článku 2b od jedného zo svojich klientov alebo ich získali o jednom zo svojich klientov pri posudzovaní právnej situácie tohto klienta, alebo pri výkone svojho poslania obhajoby alebo zastupovania tohto klienta v súdnom konaní, alebo, pokiaľ sa týkajú takéhoto konania vrátane poradenstva o spôsoboch začatia alebo vyhnutia sa konaniu, bez ohľadu na to, či sú tieto informácie zaobstarané alebo získané pred, počas alebo po tomto konaní.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Dvoma návrhmi, ktoré podali 22. júla 2004 Ordre des barreaux francophones et germanophone a Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles, na jednej strane, ako aj Ordre des barreaux flamands a Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles, na druhej strane, navrhovatelia navrhli, aby vnútroštátny súd zrušil články 4, 5, 7, 25, 27, 30 a 31 zákona z 12. januára 2004. Conseil des barreaux de l'Union européenne a Ordre des avocats du barreau de Liège vstúpili do konania vo veci samej ako vedľajší účastníci konania.
- 12 V konaní pred vnútroštátnym súdom advokátskej komory — navrhovateľky obzvlášť tvrdia, že články 4, 25 a 27 zákona z 12. januára 2004 preto, že rozširujú na advokátov povinnosť informovať príslušné orgány, keď zistia skutočnosti, o ktorých vedia alebo majú podozrenie, že súvisia s praním špinavých peňazí, a povinnosť odovzdať zmieneným orgánom dodatočné informácie, ktoré tieto orgány považujú za potrebné, neoprávnene zasahujú do zásad profesijného tajomstva a nezávislosti advokáta, ktoré sú hlavným prvkom základného práva každého subjektu práva na spravodlivé súdne konanie a na dodržiavanie zásady práva na obhajobu. Zmienené články porušujú

takto články 10 a 11 Belgickej ústavy vykladanej v spojení s článkom 6 EDLP, všeobecné právne zásady v oblasti práva na obhajobu, článok 6 ods. 2 EÚ, ako aj článok 47 a 48 Charty základných práv Európskej únie, vyhlásenej 7. decembra 2000 v Nice (Ú. v. ES C 364, s. 1).

- 13 Advokátske komory — navrhovateľky, ako aj Conseil des barreaux de l'Union européenne, okrem iného tvrdia, že tento záver nemôže byť spochybnený skutočnosťou, že belgický zákonodarca prebral ustanovenia smernice 91/308 s tým, že obmedzil, pokiaľ ide o advokátov, povinnosti informovania a spolupráce. V tejto súvislosti Ordre des barreaux francophones et germanophone, ako aj Ordre français des avocats du barreau de Bruxelles sa domnievajú, že rozdiel, ktorý zavádzajú tieto ustanovenia, založený na podstatnom alebo vedľajšom charaktere činnosti advokáta, je právne neutržateľný a vedie k situácii vysokej právnej neistoty. Ordre des barreaux flamands a Ordre néerlandais des avocats du barreau de Bruxelles zdôrazňujú, že povinnosť oznámenia a uvádzania skutočností, ktoré môžu mať za následok vznesenie obvinenia voči klientovi, presahujú jednoduché porušenie profesijného tajomstva tak, že absolútnym spôsobom prerušujú vzťah dôvery medzi klientom a jeho advokátom.
- 14 Pokiaľ ide o Conseil des barreaux de l'Union européenne, tento profesijný samosprávny orgán zastáva názor, že zákon z 11. januára 1993, zmenený a doplnený zákonom z 12. januára 2004, neumožňuje zachovať súbor tradičnej činnosti advokáta. Uvedený profesijný samosprávny orgán v tejto súvislosti spresňuje, že osobitosti povolania advokáta, najmä nezávislosť a profesijné tajomstvo, prispievajú k dôveryhodnosti verejnosti k tomuto povolaniu a že takáto dôvera nie je iba spájaná s niektorými osobitnými úlohami advokáta.
- 15 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že návrhy na zrušenie boli podané proti zákonu z 12. januára 2004, ktorým sa preberajú ustanovenia smernice 2001/97 do belgického právneho poriadku. Keďže zákonodarca Spoločenstva, podľa vzoru belgického zákonodarcu, musí dodržiavať právo na obhajobu a právo na spravodlivé súdne konanie, uvedený súd sa domnieva, že pred tým, než sa vysloví o zlučiteľnosti tohto zákona s Belgickou ústavou, treba najskôr rozhodnúť o platnosti smernice, v ktorej má svoj pôvod uvedený zákon.

- 16 Za týchto okolností Cour d'arbitrage rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Porušuje článok 1 [bod 2] smernice 2001/97... právo na spravodlivé súdne konanie, ako ho zaručuje článok 6 [EDLP] a v dôsledku toho článok 6 ods. 2 [EÚ] z dôvodu, že nový článok 2a [bod 5], ktorý bol vložený do smernice 91/308/EHS, ukladá povinnosť začleniť príslušníkov nezávislých právnických povolání, bez vylúčenia povolania advokáta, do pôsobnosti tejto smernice, ktorá má v podstate za cieľ to, aby bola uložená povinnosť osobám a inštitúciám, na ktoré sa zameriava, informovať orgány zodpovedné za boj proti praniu špinavých peňazí o každej skutočnosti, ktorá by mohla nasvedčovať takémuto praniu (článok 6 smernice 91/308/EHS, nahradený článkom 1 [bodom 5] smernice 2001/97/ES)?“

O prejudiciálnej otázke

- 17 Na úvod treba zdôrazniť, že ak sa aj v konaní vo veci samej, v rámci ktorého bol podaný tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, advokátske komory, navrhovateľky a vedľajší účastníci konania domáhajú určenia neplatnosti vnútroštátneho právneho predpisu, ktorým sa prebrala smernica 91/308, vo vzťahu k viacerým normám vyššej právnej sily, zostáva však pravdou, že svojou otázkou považoval vnútroštátny súd za nevyhnutné požiadať Súdny dvor o preskúmanie platnosti tejto smernice vzhľadom na právo na spravodlivé súdne konanie, ako ho zaručuje článok 6 EDLP a článok 6 ods. 2 EÚ.
- 18 Podľa ustálenej judikatúry konanie upravené článkom 234 ES vychádza z jasného rozdelenia úloh medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom tak, že výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vec prejednáva a musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, prináleží, aby s prihliadnutím na osobitosti veci, posúdil ako potrebu rozhodnutia o prejudiciálnej otázke pre vydanie svojho rozhodnutia, tak aj

relevantnosť otázok, ktoré položí Súdnemu dvoru (pozri rozsudky zo 4. decembra 2003, EVN a Wienstrom, C-448/01, Zb. s. I-14527, bod 74, a z 12. apríla 2005, Keller, C-145/03, Zb. s. I-2529, bod 33).

- 19 Za týchto podmienok netreba rozšíriť skúmanie platnosti smernice 91/308 vzhľadom na základné práva, ktoré neuviedol vnútroštátny súd, najmä právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života zakotvené v článku 8 EDLP.
- 20 Článok 6 ods. 1 smernice 91/308 určuje, že osoby, na ktoré sa vzťahujú jej ustanovenia, musia plne spolupracovať s orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí poskytovaním informácií týmto orgánom z vlastnej iniciatívy o každej skutočnosti, ktorá by mohla nasvedčovať praniu špinavých peňazí, a poskytovaním všetkých potrebných informácií týmto orgánom na ich žiadosť v súlade s postupmi ustanovenými platnými zákonmi.
- 21 Pokiaľ ide o advokátov, smernica 91/308 ohraničuje uplatniteľnosť týchto povinností informovania a spolupráce dvojakým spôsobom.
- 22 Na jednej strane na základe článku 2a bodu 5 smernice 91/308 sú advokáti viazaní povinnosťami, ktoré stanovuje táto smernica, a najmä povinnosťami informovania a spolupráce zakotvenými v článku 6 ods. 1 zmienenej smernice len vtedy, keď sa zúčastňujú, spôsobmi špecifikovanými v článku 2a bode 5, na určitých transakciách, ktoré taxatívne vypočítava predmetné ustanovenie.
- 23 Na druhej strane vyplýva z článku 6 ods. 3 druhého pododseku smernice 91/308, že členské štáty nie sú povinné uložiť povinnosť informovania a spolupráce advokátom,

pokiaľ ide o informácie zaobstarané od jedného z ich klientov alebo získané o jednom z ich klientov pri posudzovaní právnej situácie tohto klienta, alebo pri výkone svojho poslania obhajoby, alebo zastupovania tohto klienta v súdnom konaní, alebo, pokiaľ sa týkajú takéhoto konania vrátane poradenstva o spôsoboch začatia alebo vyhnutia sa konaniu, bez ohľadu na to, či sú tieto informácie zaobstarané alebo získané pred, počas alebo po tomto konaní.

24 Dôležitosť takéhoto oslobodenia je zdôraznená odôvodnením č. 17 smernice 2001/97, ktoré uvádza, že by nebolo vhodné, aby smernica 91/308 ukladala nezávislým členom povolání, ktoré spočívajú v poskytovaní právneho poradenstva, ktoré sú v súlade s právom uznané a kontrolované, napríklad advokátom, v prípade, že posudzujú právnu situáciu klienta alebo ho zastupujú v súdnom konaní, povinnosť oznámiť prípadné podozrenia v oblasti prania špinavých peňazí. Toto odôvodnenie okrem iného uvádza, že ich treba oslobodiť od akejkoľvek povinnosti oznámenia informácií získaných pred, počas a po súdnom konaní alebo v čase posudzovania právnej situácie klienta. Nakoniec toto odôvodnenie zdôrazňuje, že z tohto oslobodenia vyplýva to, že právne poradenstvo zostáva viazané povinnosťou profesijného tajomstva, okrem toho prípadu, že by sa sám advokát zúčastnil na praní špinavých peňazí, alebo by poskytoval právne poradenstvo na účely prania špinavých peňazí, alebo ak by si bol vedomý toho, že jeho klient chce získať právne rady na takéto účely.

25 V prejednávanej veci vyplýva z článkov 25 a 27 zákona z 12. januára 2004, že belgický zákonodarca, pokiaľ ide o advokátov, začlenil do uvedeného zákona oslobodenia, ktoré sa vzťahujú na informácie zaobstarané alebo získané za okolností uvedených v spomínanom článku 6 ods. 3 druhom pododseku smernice 91/308.

26 Za týchto podmienok treba skúmať, či je povinnosť advokáta, ktorý vykonáva svoju profesijnú činnosť, spolupracovať s orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí v zmysle článku 6 ods. 1 smernice 91/308 a poskytovať im informácie z vlastnej iniciatívy o každej skutočnosti, ktorá by mohla nasvedčovať

praniu špinavých peňazí, so zreteľom na obmedzenia tejto povinnosti uvedené v článku 2a bode 5 a v článku 6 ods. 3 zmienenej smernice, porušením práva na spravodlivé súdne konanie, ako ho zaručuje článok 6 EDLP a článok 6 ods. 2 EÚ.

27 Najskôr treba zdôrazniť, že článok 6 ods. 3 druhý pododsek smernice 91/308 ponúka viacero výkladov tak, že presný rozsah povinnosti informovania a spolupráce, ktoré zavádzajú advokátov, je do istej miery nejasný.

28 V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry vyplýva, že keď je znenie sekundárneho práva Spoločenstva možné vykladať viac ako jedným spôsobom, treba uprednostniť výklad, ktorý umožňuje, aby bolo ustanovenie v súlade so Zmluvou ES, pred výkladom, ktorý vedie k tomu, že je so Zmluvou nezlučiteľné (pozri rozsudky z 13. decembra 1983, Komisia/Rada, 218/82, Zb. s. 4063, bod 15, a z 29. júna 1995, Španielsko/Komisia, C-135/93, Zb. s. I-1651, bod 37). Je totiž povinnosťou členských štátov nielen vykladať ich vnútroštátne právo v súlade s právom Spoločenstva, ale tiež dohliadať na to, aby sa nevychádzalo z výkladu textu sekundárneho práva, ktorý by bol v rozpore so základnými právami chránenými právnym poriadkom Spoločenstva alebo s inými všeobecnými zásadami práva Spoločenstva (rozsudok zo 6. novembra 2003, Lindqvist, C-101/01, Zb. s. I-12971, bod 87).

29 Treba tiež pripomenúť, že základné práva tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor. Na tieto účely sa Súdny dvor inšpiruje ústavnými tradíciami spoločnými pre členské štáty, ako aj usmerneniami, ktoré vyplývajú z medzinárodných nástrojov ochrany ľudských práv, na ktorých tvorbe členské štáty spolupracovali alebo ku ktorým pristúpili. Zvláštny význam prináleží v tejto súvislosti EDLP (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. novembra 1969, Stauder, 29/69, Zb. s. 419, bod 7; zo 6. marca 2001, Connolly/Komisia, C-274/99 P, Zb. s. I-1611, bod 37, a zo 14. decembra 2006, ASML, C-283/05, Zb. s. I-12041, bod 26). Takto právo na spravodlivé súdne konanie, ako vyplýva

najmä z článku 6 EDLP, je základným právom, ktoré Európska únia dodržiava ako všeobecnú zásadu na základe článku 6 ods. 2 EÚ.

- 30 Článok 6 EDLP priznáva každému, buď v rámci sporového konania o občianskych právach, alebo záväzkoch, alebo v rámci trestného konania, právo, aby jeho vec bola spravodlivo prejednaná.
- 31 Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, pojem „spravodlivé súdne konanie“ uvedený v článku 6 EDLP tvorí viacero prvkov, ku ktorým patrí najmä právo na obhajobu, zásadu rovnosti zbraní, právo prístupu k súdom, ako aj právo prístupu k advokátovi ako v občianskoprávnej, tak aj trestnoprávnej oblasti (pozri rozsudky ESĽP, *Golder v. Spojené kráľovstvo* z 21. februára 1975, séria A, č. 18, body 26 až 40; *Campbell a Fell v. Spojené kráľovstvo* z 28. júna 1984, séria A, č. 80, body 97 až 99, 105 až 107 a 111 až 113, ako aj *Borgers v. Belgicko* z 30. októbra 1991, séria A, č. 214-B, bod 24).
- 32 Advokát by nedokázal zabezpečiť plnenie svojich úloh poradenstva, obhajoby a zastupovania svojho klienta primeraným spôsobom, a klient by v dôsledku toho bol zbavený svojich práv, ktoré mu priznáva článok 6 EDLP, ak by advokát, v rámci súdneho konania alebo jeho prípravy, bol povinný spolupracovať s orgánmi verejnej moci tým, že by im poskytoval informácie získané v súvislosti s právnym poradenstvom, ktoré bolo poskytnuté v rámci takéhoto konania.
- 33 Pokiaľ ide o smernicu 91/308, ako bolo uvedené v bode 22 tohto rozsudku, vyplýva z jej článku 2a bodu 5, že povinnosti informovania a spolupráce sa uplatňujú na advokátov len do tej miery, v akej pomáhajú svojim klientom pri príprave alebo uskutočňovaní určitých transakcií, ktoré majú výlučne finančný charakter a týkajú sa nehnuteľností a ktoré sú uvedené v tomto ustanovení v písmene a), alebo keď konajú

v mene a na účet svojich klientov pri akejkoľvek finančnej transakcii alebo transakcii týkajúcej sa nehnuteľnosti. Vo všeobecnosti tieto činnosti z dôvodu ich samotného charakteru sa nachádzajú v kontexte, ktorý nemá súvis so súdnym konaním, a preto nepatria do pôsobnosti práva na spravodlivé súdne konanie.

34 Okrem toho, odkedy sa požiadava o to, aby advokát, ktorý zasiahol do rámca transakcie uvedenej v článku 2a bode 5 smernice 91/308, poskytol pomoc, ktorá spočíva v obhajobe alebo v zastupovaní tohto klienta v súdnom konaní alebo v získaní rady o spôsoboch začatia alebo vyhnutia sa súdnemu konaniu, takýto advokát je oslobodený na základe článku 6 ods. 3 druhého pododseku zmienenej smernice od povinností uvedených v odseku 1 zmienenej článku a v tejto súvislosti nie je dôležité to, či tieto informácie boli zaobstarané alebo získané pred, počas alebo po tomto konaní. Takéto oslobodenie môže chrániť právo klienta na spravodlivé súdne konanie.

35 Keďže predpokladom požiadaviek vyplývajúcich z práva na spravodlivé súdne konanie, ako sú vymedzené, je existencia vzťahu so súdnym konaním, a tiež so zreteľom na skutočnosť, že článok 6 ods. 3 druhý pododsek smernice 91/308 oslobodzuje advokátov od povinností informovania a spolupráce, ktoré sú uvedené v článku 6 ods. 1 zmienenej smernice, keď ich činnosti sa vyznačujú takýmto vzťahom, uvedené požiadavky sú splnené.

36 Naopak treba pripustiť, že požiadavky súvisiace s právom na spravodlivé súdne konanie nebránia tomu, keď advokáti konajú v presnom rámci činností vymenovaných v článku 2a bode 5 smernice 91/308, ale v kontexte, na ktorý sa nevzťahuje článok 6 ods. 3 druhý pododsek zmienenej smernice, aby títo advokáti boli viazaní povinnosťami informovania a spolupráce stanovenými článkom 6 ods. 1 tejto smernice, keď sú takéto povinnosti opodstatnené, ako to zdôrazňuje najmä tretie odôvodnenie smernice 91/308, nutnosťou účinného boja proti praniu špinavých peňazí, ktoré má evidentný vplyv na zvyšovanie organizovanej zločinnosti, ktorá samotná vytvára mimoriadnu hrozbu pre spoločnosti členských štátov.

37 Vzhľadom na predchádzajúce treba skonštatovať, že povinnosti informovania a spolupráce s orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí stanovené článkom 6 ods. 1 smernice 91/308, ktoré ukladá advokátom článok 2a bod 5 tejto smernice, neporušujú so zreteľom na jej článok 6 ods. 3 druhý pododsek právo na spravodlivé súdne konanie, ako ho zaručujú článok 6 EDĽP a článok 6 ods. 2 EÚ.

O trovách

38 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Povinnosti informovania a spolupráce s orgánmi zodpovednými za boj proti praniu špinavých peňazí stanovené článkom 6 ods. 1 smernice Rady 91/308/EHS z 10. júna 1991 o predchádzaní zneužívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/97/ES zo 4. decembra 2001, ktoré ukladá advokátom článok 2a bod 5 tejto smernice, neporušujú so zreteľom na jej článok 6 ods. 3 druhý pododsek právo na spravodlivé súdne konanie, ako ho zaručujú článok 6 EDĽP a článok 6 ods. 2 EÚ.

Podpisy